

Nota van toelichting

Algemeen

Dit besluit strekt tot wijziging van het Besluit van 23 december 2004 tot vaststelling van nadere voorschriften omtrent de inhoud van het jaarverslag (Stb. 2004, 747) (hierna: het Besluit) ter uitvoering van richtlijn 2014/95/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen¹ (hierna: de richtlijn) wat betreft de verplichting voor grote beursvennootschappen om in het bestuursverslag mededeling te doen over het diversiteitsbeleid dat zij voeren ten aanzien van het bestuur en de raad van commissarissen. De richtlijn dient op 6 december 2016 in nationale regelgeving te zijn omgezet. Voor verdere implementatieaspecten zij verwezen naar de transponeringstabel aan het slot van deze nota van toelichting.

Beursvennootschappen zijn op grond van het Besluit reeds verplicht om als onderdeel van het bestuursverslag een verklaring inzake corporate governance op te stellen en openbaar te maken. In de verklaring inzake corporate governance moet informatie worden verstrekt over de naleving van de Nederlandse corporate governance code², de kenmerken van het beheers- en controlesysteem in verband met het proces van financiële verslaggeving, de bevoegdheden van de aandeelhoudersvergadering, de samenstelling en het functioneren van het bestuur en van de raad van commissarissen en bepaalde informatie die is voorgeschreven krachtens het Besluit artikel 10 overnamerichtlijn. De verplichtingen omtrent de verklaring inzake corporate governance zijn gebaseerd op de vierde richtlijn betreffende de jaarrekening³ die in 2013 is vervangen door de richtlijn jaarrekening.⁴ De richtlijn wijzigt de richtlijn jaarrekening door een onderdeel aan de verklaring inzake corporate governance toe te voegen. Grote beursvennootschappen dienen voortaan ook een beschrijving te geven van het diversiteitsbeleid dat zij voeren met betrekking tot het bestuur en de raad van commissarissen, de doelstellingen van dit beleid, de wijze van

¹ Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 22 oktober 2014 tot wijziging van richtlijn 2013/34/EU met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen (PbEU 2014, L 330).

² De Nederlandse corporate governance code zoals gepubliceerd in Staatscourant nr. 18499 d.d. 3 december 2009.

³ Vierde richtlijn 78/660/EG van de Raad van 25 juli 1978 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen (PbEEG 1978, L 222).

⁴ Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad (PbEU 2013, L 182).

tenuitvoerlegging en de resultaten in de verslagperiode. Het diversiteitsbeleid kan betrekking hebben op leeftijd, geslacht en achtergrond inzake opleiding en beroepservaring. Wanneer de beursvennootschap geen diversiteitsbeleid heeft, moet zij in de verklaring uiteenzetten waarom dit het geval is.

De richtlijn beoogt door transparantie van het diversiteitsbeleid het fenomeen van groepsdenken, waarbij de leden van het bestuur en de raad van commissarissen er gelijklopende meningen op na houden, te doorbreken om zo een daadwerkelijke vorm van toezicht op het bestuur en een succesvolle governance van de onderneming te bevorderen (vgl. overweging 18 van de richtlijn).

Beursvennootschappen zijn reeds bekend met doelstellingen ten aanzien van de diversiteit van de raad van commissarissen. Op grond van principe III.3 van de Nederlandse corporate governance code streeft de raad van commissarissen naar een gemengde samenstelling, onder meer met betrekking tot geslacht en leeftijd. Best practice bepaling III.3.1 bepaalt dat de raad van commissarissen een profielschets opstelt voor zijn omvang en samenstelling, rekening houdend met de aard van de onderneming, haar activiteiten en de gewenste deskundigheid en achtergrond van de commissarissen. In de profielschets wordt ingegaan op de voor de vennootschap relevante aspecten van diversiteit in de samenstelling van de raad en wordt vermeld welke concrete doelstelling de raad ten aanzien van diversiteit hanteert. Voor zover de bestaande situatie afwijkt van de nagestreefde situatie, legt de raad van commissarissen hierover verantwoording af in het verslag van de raad van commissarissen en geeft hij tevens aan hoe en op welke termijn hij verwacht dit streven te realiseren. De profielschets wordt algemeen verkrijgbaar gesteld en op de website van de vennootschap geplaatst.

De wijze van omzetting van de richtlijn

De richtlijn kent naast een verplichting tot bekendmaking van informatie betreffende het diversiteitsbeleid, een verplichting tot bekendmaking van niet-financiële informatie. Grote ondernemingen die organisaties van openbaar belang zijn (dat zijn kortgezegd grote beursvennootschappen, banken en verzekeraars) dienen in hun bestuursverslag een niet-financiële verklaring op te nemen met informatie over milieu-, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping. Deze verplichting is uitgevoerd in het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie. Er is voor gekozen om de richtlijn in twee aparte besluiten uit te voeren omdat de bekendmaking van het diversiteitsbeleid een aanvulling betreft van de verklaring inzake corporate governance die beursvennootschappen reeds

moeten opstellen en de bekendmaking van niet-financiële informatie een nieuwe verklaring in het bestuursverslag betreft die door een bredere groep van ondernemingen (grote organisaties van openbaar belang) moet worden gegeven. Artikel 1, eerste en derde lid, van de richtlijn, waarin de verplichting tot bekendmaking van niet-financiële informatie is opgenomen, alsmede artikel 1, vierde en vijfde lid, en artikel 2 van de richtlijn die specifiek betrekking hebben op deze verplichting, zijn bij het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie behandeld.

Artikel 1, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn, voegt een onderdeel toe aan de verklaring inzake corporate governance. Ter uitvoering van deze bepaling is aan artikel 3a van het Besluit een onderdeel toegevoegd: de vennootschap doet in de verklaring ook mededeling over het diversiteitsbeleid met betrekking tot de samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen. Indien de vennootschap geen diversiteitsbeleid heeft, moet de vennootschap dit uitleggen.

De richtlijn heeft niets veranderd ten aanzien van de wijze van openbaarmaking van de verklaring inzake corporate governance. De informatie over het diversiteitsbeleid wordt als onderdeel van de verklaring inzake corporate governance openbaar gemaakt als specifiek onderdeel van het bestuursverslag, als afzonderlijk verslag dat samen met het bestuursverslag openbaar wordt gemaakt of via een verwijzing in het bestuursverslag naar de plaats waar de verklaring voor het publiek beschikbaar is op de website van de vennootschap (vgl. artikel 2a, eerste lid, van het Besluit).

Artikel 1, tweede lid, onderdeel b, van de richtlijn schrijft voor dat de accountant nagaat of de informatie over het diversiteitsbeleid in de verklaring inzake corporate governance aanwezig is. Dit regime voor het accountantsonderzoek is reeds van kracht voor de verklaring inzake corporate governance met uitzondering van de onderdelen die zien op de informatie over het beheers- en controlesysteem van de vennootschap rond het proces van financiële verslaggeving en de informatie ingevolge het Besluit artikel 10 overnamerichtlijn. Voor deze laatste twee onderdelen geldt een uitgebreider regime, in de zin dat de accountant ze betreft bij zijn onderzoek of het bestuursverslag en de jaarrekening verenigbaar zijn. Artikel 3c van het Besluit bepaalt voor welke onderdelen dit uitgebreidere regime geldt en bepaalt verder dat voor de overige onderdelen de aanwezigheidstoets geldt. Omdat de informatie over het diversiteitsbeleid tot de overige onderdelen van de verklaring inzake corporate governance behoort, behoeft de richtlijn op dit punt geen verdere uitwerking.

Bepaalde ondernemingen behoeven geen volledige verklaring inzake corporate governance op te stellen, maar kunnen volstaan met het verschaffen van informatie over de interne risicobeheersings- en controlesystemen en de informatie die voortvloeit uit het Besluit artikel 10 overnamerichtlijn. Het gaat om vennootschappen waarvan effecten zijn genoteerd aan een gereguleerde markt

(reguliere beurs). Die effecten mogen geen aandelen zijn en er mogen ook geen aandelen van die vennootschappen zijn genoteerd aan een multilaterale handelsfaciliteit (een alternatief handelsplatform). Dit is opgenomen in artikel 1 lid 3 van het Besluit en is de uitwerking van een lidstaatoptie. Op grond van artikel 1, tweede lid, onderdeel c, van de richtlijn, is deze lidstaatoptie uitgebreid en kunnen lidstaten bepalen dat deze ondernemingen evenmin informatie behoeven te verschaffen over het diversiteitsbeleid. Van deze vrijstelling wordt gebruik gemaakt om de regel druk voor bedrijven zo beperkt mogelijk te houden. Zie de artikelsgewijze toelichting op artikel I, onderdeel A.

Op grond van artikel 1, lid 2, onderdeel d, van de richtlijn, heeft de informatie over het diversiteitsbeleid alleen te worden verstrekt door beursvennootschappen die in het jaarrekeningenrecht als grote rechtspersoon worden aangemerkt. Dit is anders voor de overige onderdelen van de verklaring. Zie de artikelsgewijze toelichting op artikel I, onderdeel A.

Artikel 1, zesde lid, van de richtlijn, vult de evaluatiebepaling in artikel 48 van de richtlijn jaarrekening aan. Op grond van deze bepaling dient de Europese Commissie hoofdstuk 10 van de richtlijn jaarrekening te evalueren. Hoofdstuk 10 bevat de verplichting voor ondernemingen die werkzaam zijn in de winningsindustrie (met name olie, aardgas en mineralen) en in de houtkap van oerbossen om jaarlijks te rapporteren over betalingen die zij doen aan de overheden van de landen — binnen en buiten de Europese Unie — waar zij actief zijn. De Europese Commissie moet de evaluatie van deze regeling uiterlijk 21 juli 2018 afronden en daarover verslag uitbrengen. Op grond van de richtlijn moet door de Commissie in het verslag ook worden ingegaan op de mogelijkheid om voor grote ondernemingen een verplichting in te voeren om jaarlijks voor elk land waarin zij werkzaam zijn te rapporteren over geboekte winsten, betaalde winstbelastingen en ontvangen overheidssubsidies. De Commissie moet rekening houden met internationale ontwikkelingen, zoals die in OESO-verband en initiatieven op dit gebied door de Europese Unie zelf. Deze bepaling heeft geen uitwerking door de lidstaten.

Hetzelfde geldt voor artikel 3 van de richtlijn, waarin is bepaald dat de Europese Commissie uiterlijk op 6 december 2018 verslag doet over de tenuitvoerlegging van de richtlijn. Daarbij moet de Commissie onder andere ingaan op het toepassingsgebied, met name wat grote, niet-beursgenoteerde ondernemingen betreft en de doeltreffendheid van de richtlijn. De Commissie kan op basis van dat verslag besluiten een nieuw richtlijnvoorstel op te stellen.

Artikel 4 van de richtlijn bepaalt wanneer de richtlijn moet zijn omgezet en op welke boekjaren de nieuwe verplichtingen van toepassing zijn. Verwezen wordt naar de artikelsgewijze toelichting op artikel I, onderdeel C en artikel II.

Lasten voor het bedrijfsleven

De verplichting tot de bekendmaking van het diversiteitsbeleid voor het bestuur en de raad van commissarissen geldt voor grote beursvennootschappen. Dit zijn er naar schatting 70. In de effectbeoordeling die de Europese Commissie heeft uitgevoerd ter voorbereiding van het richtlijnvoorstel, worden de kosten voor de bekendmaking van het diversiteitsbeleid geschat op € 600 tot € 1.000 per jaar per onderneming.⁵ Omdat beursvennootschappen al verplicht zijn een verklaring inzake corporate governance op te stellen, hangen deze kosten samen met het nieuwe onderwerp dat op basis van de richtlijn aan deze verklaring moet worden toegevoegd. De richtlijn verplicht beursvennootschappen niet een diversiteitsbeleid op te stellen.

Zoals hierboven vermeld, besteden beursvennootschappen op grond van de Nederlandse corporate governance code reeds aandacht aan de voor de vennootschap relevante aspecten van diversiteit van de raad van commissarissen. Het gaat om de doelstelling van de vennootschap ten aanzien van diversiteit en de tenuitvoerlegging van de nagestreefde situatie. Wanneer de beursvennootschap geen uitvoering geeft aan deze bepaling, is de vennootschap reeds wettelijk verplicht – op grond van het Besluit – deze afwijking van de code te verantwoorden. De kostenschatting van de Europese Commissie zal voor Nederland dus te hoog zijn, omdat er alleen een nieuwe verplichting bestaat ten aanzien van het diversiteitsbeleid voor het bestuur. De lasten die gepaard gaan met de nieuwe verplichting worden daarom geschat op € 400 per jaar per onderneming. De totale administratieve lasten bedragen daarmee € 28.000 (€ 400 x 70).

Consultatie

PM

Artikelsgewijs

Artikel I

Onderdeel A

⁵ Impact Assessment accompanying the document Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC as regards disclosure of nonfinancial and diversity information by certain large companies and groups (SWD(2013) 127), p. 40 en bijlage VIII.

In artikel 1 van het Besluit is het toepassingsbereik van de regeling over de verklaring inzake corporate governance gegeven. In het derde lid is geregeld dat bepaalde ondernemingen geen volledige verklaring inzake corporate governance behoeven op te stellen. Het gaat om vennootschappen waarvan effecten zijn genoteerd aan een gereguleerde markt (reguliere beurs). Die effecten mogen geen aandelen zijn en er mogen ook geen aandelen van die vennootschappen zijn genoteerd aan een multilaterale handelsfaciliteit (een alternatief handelsplatform). Deze vennootschappen zijn ook vrijgesteld van de verplichting die is opgenomen in artikel 3a onder d om te rapporteren over het diversiteitsbeleid.

In het nieuwe vierde lid is bepaald dat de verplichting tot het rapporteren over het diversiteitsbeleid alleen geldt voor beursvennootschappen die in het jaarrekeningenrecht als grote rechtspersoon worden aangemerkt. In artikel 2:397, eerste lid, BW zijn de grensbedragen gegeven om als middelgrote rechtspersoon te kwalificeren. Voldoet de rechtspersoon niet aan twee van deze drie criteria, dan wordt deze als grote rechtspersoon beschouwd. Een beursvennootschap zal moeten rapporteren over het diversiteitsbeleid indien zij in ieder geval aan twee van de drie volgende vereisten voldoet: een balanstotaal van meer dan € 20 miljoen; een netto-omzet van meer dan € 40 miljoen; een gemiddeld aantal werknemers over het boekjaar van meer dan 250. In het Nederlandse systeem worden de grensbedragen op geconsolideerde basis berekend (artikel 2:397, tweede lid, BW). Dit betekent dat wanneer de beursvennootschap een moederonderneming is, gekeken wordt naar de cijfers van haar hele groep om te berekenen of zij als grote rechtspersoon kwalificeert.

Onderdeel B

De verplichting om te rapporteren over het diversiteitsbeleid is toegevoegd aan artikel 3a van het Besluit. Grote beursvennootschappen geven ten eerste een beschrijving van het diversiteitsbeleid dat zij hebben opgesteld voor de samenstelling van het bestuur en de raad van commissarissen van de vennootschap. Tevens geven zij aan wat zij met dit beleid willen bereiken. Ook geven zij aan hoe zij uitvoering hebben gegeven aan het beleid en te melden wat de resultaten van het beleid waren in het boekjaar waarop het bestuursverslag ziet. Wanneer de beursvennootschap geen diversiteitsbeleid heeft, moet zij dit in de verklaring vermelden en ook uitleggen waarom er geen beleid is.

Onderdeel C en Artikel II

De richtlijn dient uiterlijk op 6 december 2016 in nationale regelgeving te zijn omgezet. In verband met de vaste verandermomenten is bepaald dat de wijziging van het Besluit in werking treedt vanaf 1 juli 2016 (Artikel II). Van belang is dat verplichting voor grote beursvennootschappen om te

rapporteren over het diversiteitsbeleid geldt voor bestuursverslagen over boekjaren die zijn aangevangen op of na 1 januari 2017. Dit betekent dat deze beursvennootschappen voor het eerst in 2018, in het bestuursverslag dat ziet op het boekjaar 2017, verslag doen over het diversiteitsbeleid (artikel 4, tweede lid).

Artikel III

Dit besluit kan worden aangehaald met de citeertitel: Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid.

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Bijlage Transponeringstabel

Richtlijn bekendmaking niet- financiële informatie en diversiteitsbeleid	Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid en het Besluit	Beleidsruimte
Artikel 1, tweede lid, onderdeel a	Artikel I, onderdeel B Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid	Geen
Artikel 1, tweede lid, onderdeel b	Artikel 3c lid 2 Besluit	Geen
Artikel 1, tweede lid, onderdeel c	Artikel I, onderdeel A Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid	Lidstaatoptie, toegelicht onder “De wijze van omzetting van de richtlijn”
Artikel 1, tweede lid, onderdeel d	Artikel I, onderdeel A Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid	Geen
Artikel 1, zesde lid	Behoeft naar zijn aard geen implementatie (opdracht aan de Europese Commissie)	n.v.t.
Artikel 3	Behoeft naar zijn aard geen implementatie (opdracht aan de Europese Commissie)	n.v.t.
Artikel 4	Artikel I, onderdeel C en Artikel II Besluit bekendmaking diversiteitsbeleid	Geen
Artikel 5	Behoeft naar zijn aard geen implementatie (inwerkingtreding richtlijn)	n.v.t.
Artikel 6	Behoeft naar zijn aard geen implementatie (bepaalt dat de richtlijn is gericht tot de lidstaten)	n.v.t.

Zie voor de uitvoering van artikel 1, eerste en derde tot en met vijfde lid en artikel 2 de transponeringstabel bij het Besluit bekendmaking niet-financiële informatie.